

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΣ

Κυριακή Γ' Ματθαίου – Α' Κορ. 4, 9-16 (28/8/2016)

Η αξία του Πνευματικού Πατρός

Ως γνήσιος και αυθεντικός Πνευματικός Πατέρας ομιλεί στους Κορινθίους, στα πνευματικά του τέκνα, ο Απόστολος Παύλος, αγαπητοί μου αδελφοί, όπως φαίνεται στο σημερινό Αποστολικό ανάγνωσμα. Επισημαίνει, μάλιστα, ότι μπορεί πολλοί να ομιλούν και να διδάσκουν για τον Χριστό, μόνον εκείνος, όμως, είναι Πατέρας τους Πνευματικός, γιατί εκείνος τους γέννησε εν Χριστώ, διά του ιερού Ευαγγελίου. Δηλ. είναι Πατέρας τους, γιατί υπέστη τον πνευματικό τοκετό, διαδικασία επίπονη και συχνά οδυνηρή, από την οποία προκύπτει, όμως, πνευματική σχέση ισχυρή και ευλογημένη, ανώτερη ακόμα και από τη σαρκική.

Το πρόσωπο του Πνευματικού Πατρός είναι κατοχυρωμένο στη ζωή της Εκκλησίας, όπως προκύπτει τόσο από τα κείμενα της Γραφής, όσο και από την ιερά Παράδοση. Ποιος, όμως, είναι ο αυθεντικός Πνευματικός Πατέρας, ο οποίος διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στην πνευματική πορεία των πιστών μέσα στην Εκκλησία; «Πρέπει ο Πνευματικός να είναι όντως «πνευματικός», να είναι πατέρας, να είναι ιερέας, να μπορεί να λειτουργεί, να προσεύχεται, να ξέρει να ακουμπάει στο Θεό και να μην είναι ένας απλός κοινωνικός εργάτης, που κάνει ένα θρησκευτικό «χόμπυ». Ο Πνευματικός δεν είναι σύμβουλος, που δίδει συμβουλές, δεν είναι δάσκαλος, που διδάσκει, ούτε εισαγγελέας, που ελέγχει. Ο Πνευματικός είναι πατέρας, που αγκαλιάζει, φίλος, που ελευθερώνει, αδελφός, που συγχωρεί· είναι μυσταγωγός, που ιερουργεί το μυστήριο της ψυχής. Δεν είναι αυτός που ξέρει, είναι αυτός που αγαπά τον Θεό, ως Πατέρα του και τον κάθε άνθρωπο, ως παιδί του Θεού. Ο Πνευματικός έχει την χάρη της Ιερωσύνης, αρκεί να την κρατάει ζεστή και ενεργό μέσα του. Αν έτσι τη διατηρεί, τότε ο Θεός δίνει πολλά και με πολλούς τρόπους»¹.

Η τιμή, η αγάπη και η αναγνώριση την οποία οι πιστοί οφείλουμε στο πρόσωπο του Πνευματικού μας Πατέρα, οφείλει να είναι ανάλογη του έργου που επιτελεί στην ψυχή μας, προς τον σκοπό της σωτηρίας μας. Ο Άγιος Γρηγόριος ο Παλαμάς διδάσκει σχετικώς: «πόσο πολύ πρέπει να τιμήσεις και ν' αγαπήσεις εκείνον που έγινε πνευματικός πατέρας σου; Είναι εκείνος που σε μεταποίησε από το είναι στο εϋ είναι, σου μετέδωσε τον φωτισμό της γνώσεως, σου διδάξε την φανέρωση της αλήθειας, σε αναγέννησε διά του λουτρού της παλιγγενεσίας (της μετανοίας), σου ανέθεσε την ελπίδα της αναστάσεως, της αθανασίας και της αδιάδοχης βασιλείας και κληρονομίας, σε κατέστησε, απ' τους ανάξιους, άξιο των αιωνίων

¹ Νικόλαος, Μητροπολίτης Μεσογαίας & Λαυρεωτικής, «Άνθρωπος μεθόριος», σελ. 111

αγαθών και ουράνιο, αντί επίγειο και αιώνιο, αντί πρόσκαιρο και υιό και μαθητή, όχι ανθρώπου, αλλά του Θεανθρώπου Ιησού Χριστού, ο οποίος σου χάρισε το πνεύμα της υιοθεσίας...»².

Ακριβώς επειδή ο Πνευματικός Πατέρας διαδραματίζει τον ως άνω μοναδικό και κομβικό ρόλο στην πνευματική μας ζωή, οφείλουμε σ' αυτόν τιμή και υπακοή, καθώς λειτουργεί ως ο αυθεντικός σύνδεσμός μας με τον Θεό, η ασφαλής οδός που μας προάγει στη πνευματική ζωή και μας ενώνει με τον Θεό. Γι' αυτό και ο αιδίμιος και σοφός Πνευματικός Πατήρ πλήθους Χριστιανών, κληρικών και λαϊκών, ο π. Επιφάνιος Θεοδωρόπουλος, έλεγε: «είναι προτιμότερο να τα χαλάσεις με τον Θεό, παρά με τον Πνευματικό. Διότι, εάν τα χαλάσεις με τον Θεόν, ο πνευματικός σου θα σε συμφιλιώσει πάλι με τον Θεόν, εάν όμως, τα χαλάσεις με τον Πνευματικόν, αποκόπτεται ο δρόμος προς τον Θεόν»³.

Είναι χαρακτηριστική και η σχετική διήγηση, που προέρχεται από την Βυζαντινή ιστορία και αφορά την αυτοκράτειρα Θεοδώρα: «ρώτησαν την αυτοκράτειρα, γιατί τιμούσε περισσότερο από τον πατέρα της τον Πνευματικό της Ιωαννίκιο, αναφέροντας το όνομά του με δάκρυα στα μάτια, χρόνια μετά τον θάνατό του. Και η ευσεβής αυτοκράτειρα αποκρίθηκε: “γιατί ο πατέρας μου, φέροντάς με στη ζωή, μ' έκανε να κατεβώ από τον ουρανό στη γη. Ενώ ο Ιωαννίκιος, με τις συμβουλές του και το άγιο παράδειγμά του, με έκανε ν' ανεβαίνω από τη γη στον ουρανό!”»⁴.

Στην εποχή μας, όπου επικρατεί το κοσμικό φρόνημα και η πνευματική εν Χριστώ ζωή περιφρονείται και υποβαθμίζεται, θεωρείται ξεπερασμένη και περιττή η παρουσία του Πνευματικού Πατρός στην ζωή των ανθρώπων. Και μόνο η προβολή του από την Εκκλησία ως πνευματικής αυθεντίας - εφόσον, πάντοτε, πληροί τις απαραίτητες προς τούτο προϋποθέσεις – προκαλεί ειρωνία ή και αποστροφή, γιατί η εποχή μας αρνείται τις αυθεντίες, αποθεώνει τον εγωισμό, πολεμά την ταπείνωση, λαιδορεί την μετάνοια, υποτιμά την εκκλ/κή ζωή. Γι' αυτό είναι πράξη αντίστασης στο ρεύμα της εποχής να έχει κανείς Πνευματικό Πατέρα, να διασώζει μαζί του ευλογημένη σχέση πνευματικής ελευθερίας και αποδοχής, αναζητώντας και την πνευματική καθοδήγηση και την απαλλαγή από το άχθος των αμαρτιών.

Το μήνυμα που στέλνει ο Απόστολος των εθνών σήμερα και εκπέμπει η Εκκλησία μας διαρκώς, αδελφοί μου, είναι ότι χρειαζόμαστε στην πνευματική μας ζωή χειραγωγόν εις Χριστόν, απλανή οδηγό, άγγελο φωτεινό, «γνώσιν έχοντα των Θείων Γραφών, απερίσπαστον, αφιλάργυρον, απράγμονα, ήσυχον, Θεοφιλή,

² PG 150,1089-1111

³ «Ορθόδοξος Τύπος», 14/12/1990

⁴ Το άγγελμα της ημέρας 30/9/2004

φιλόπτωχον, αόργητον, αμνησίκακον... ακενόδοξον, ανυπερήφανον, ακολάκευτον... μηδέν προτιμώντα του Θεού»⁵, που θα μας οδηγήσει, με ασφάλεια, στον δρόμο της πνευματικής μας τελειώσεως και σωτηρίας. Όσοι τον διαθέτουμε, ας τον αξιοποιήσουμε, ανανεώνοντας και εμπλουτίζοντας την σχέση μας μαζί του. Όσοι δεν τον διαθέτουμε, ας τον αποκτήσουμε, για ν' αποκτήσει νόημα αληθινό και προοπτική αιωνιότητας η ζωή μας μέσα στην Εκκλησία. ΑΜΗΝ!

Αρχιμ. Ε.Ο.

⁵ Μέγας Βασίλειος, Ε.Π.Ε., τ. 8, σελ. 100